

Ἡσυχίῳ, ὡσαύτως ἄνευ ἄρθρου (ἐν λ. κατακερχνοῦται) ταῦτα· «καὶ ὄσπριον κέρχνος»¹.

Μέχρι τούτου ἔχομεν διασεσαφημένον ὅτι τὰ ἀγγεῖα τὰ φερόμενα ὑπὸ τὰ ὀνόματα κέρνος καὶ κέρχνος ἔχουσι πάντως σχέσιν πρὸς σπέρματά τινα ἢ ὄσπρια εἰς θυσίας εὐχρηστα.

Ἄλλά, κατὰ περιέργον τρόπον, τὸ ἕτερον τῶν ὀνομάτων τούτων συγγενεῖ πρὸς ῥήματα καὶ ὀνόματα δηλωτικὰ χαρακτῆρος ἄλλου, ὃν καὶ τοῦτον ἀνεγνώρισαν ὑπάρχοντα παρὰ τοῖς ἐν Ἐλευσίνι ἀνευρεθεῖσιν ἀγγείοις, εἰς ἃ ἀπεδόθη ἢ τοῦ κέρχνου προσηγορία.

Καὶ τὰ μὲν ῥήματα, καθ' Ἡσύχιον σημαίνουσι «κέρχνη», τραχύνει, «κερχνώσαι», τὸ καταστίζει καὶ οἶον τραχῦναι, «κατακερχνοῦται», τραχύνεται διὰ τὴν οὐλότητα. «Κερχνώματα» δὲ καλοῦνται τὰ τραχύσματα, κυκλώματα, ὁ περὶ τὰς ἴτυς τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν ἐπιχειλίων ποτηρίων κόσμος, «κερχνωτὰ» τὰ «τετορνευμένα ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῶν ποτηρίων, ὡσπερ κερχνώδη², ποικίλα, τραχέα, πολύπαστα». (Ἡσύχιος ἐν ταῖς λέξεσι κέρχνη, κατακερχνοῦται, κερχνώμασι, κερχνωτὰ). Ἄξιον δὲ σημειώσεως, διὰ τὰ κατωτέρω λεχθησόμενα, ὅτι ὑπῆρχον καὶ πίνακες κερχνωτοὶ (Ἡσυχ. ἐν λ. κατακερχνοῦται), λεγόμενοι καὶ μᾶλ' ἔξει κερχνώματα (Ἡσυχ. ἐν λ. κερχνώμασι, ἔνθα τὸ ἀδιάγνωστον «νικακίδες» διορθώτεον εἰς «πινακίδες»).

Ἀνάλογόν τι παρετήρησεν ὁ Rubensohn ἐπὶ τοῦ ὀνόματος κέρνος, εὐρὼν παρὰ Πολυδεύκει (Π 180) ταῦτα «περὶ δὲ τοῖς νότοις

«τόπος Ἀθήνησιν οὕτω καλούμενος, ὅπου ἐκαθαίρετο ἡ ἀργυρίτις κέγγρος καὶ ἄμμος ἢ ἀπὸ τῶν ἀργυρείων ἀναφερομένη». Bekker Anecd. 271, 23. — Δημοσθ. 37, 27: «καὶ ἔπεισε τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέξεσθαι εἰς τὸν κεγγρεῶνα»· περὶ οὗ ὁ Ἀρποκρατίων λέγει: «ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ καθαριστήριον, ὅπου τὴν ἐκ τῶν μετάλλων κέγγρον διέψυχον κλπ.». Κέγγρος ἐλέγετο ἀρσενικῶς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων καὶ θηλυκῶς.

¹ Ἴδε παρὰ τῷ αὐτῷ τὴν λ. «κέρχη» τὸ ἐκ τῆς μελίνης ἔψημα» καὶ παρὰ τὰς τὰς παρ' αὐτῷ ὡσαύτως κειμένας λέξεις: «κεγγρίδιον· σπερμάτιον ὅμοιον κέγγρω», «κεγγρίνη· τὸ ἐκ κέγγρου ἔψημα» καὶ «κέγγρος· εἶδος βοτάνης καὶ σπερμάτιον μελίγη ἐμφερές». Ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι κεγγρίνη καὶ κέρχη τὸ αὐτό, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ κέγγρος καὶ κέρχνος, τὸ καθ' Ἡσύχιον ὄσπριον, τῆς ἀλλοιώσεως προελθούσης ἐκ παθήματος γλωσσοκοῦ κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐπὶ τὸ εὐπροφορότερον (ρχν ἀντὶ γρη). — Παρ' ἡμῖν τοῖς νεωτέροις ἢ διόρθωσις ἐγένετο ἀπλουστέρα δι' ἀποβολῆς τοῦ γάμμα (νῦ) λέγουσι κεγγρί(ον). — Ἀνάλογα τὸ πάλαι ἔπαθε καὶ τὸ ὄνομα κεγγρίδος, τὸ ὀρνέου, τραπὲν εἰς κέρχην. (Ἡσύχιος, ἐν λ. κέρχη, κεγγρίς).

² Ἴδε παρὰ τῷ αὐτῷ Ἡσυχίῳ τὴν λ. «καρχῶδες· τραχύ».